

FORSLAG NR. 177 – Innstilling nr. 100

Vedtatt av landsmøtet

Rettferdig pensjon

Pensjon er en av bærebjelkene i velferdssamfunnet. Folk skal kunne ha økonomisk trygghet for alderdommen. Mange av våre medlemmer har vært i arbeidslivet lenge og i fysisk krevende jobber. Disse «sliterne» har ofte ikke kapasitet til å stå i jobb fram til ordinær pensjonsalder ved 67 år. Derfor er det viktig at en god førtidspensjon og AFP fra 62 år opprettholdes og videreutvikles. Dette er avgjørende for mange av gruppene NNN organiserer.

Pensjonsreformen evalueres nå. I 2020 nedsatte regjeringen et pensjonsutvalg hvor mandatet er å evaluere pensjonsreformen fra 2011. Vi setter pris på at den nye regjeringen vil involvere partene i oppfølgingen av evalueringen, og at de har varslet at de skal gå i forhandling med partene med sikte på en omlegging av ordningen med avtalefestet pensjon, og om statens bidrag.

Pensjon er utsatt lønn. Pensjonsinnskudd og innretningen på pensjonen må derfor bli en del av tariffavtalene. NNN er for å etablere brede kollektive tjenestepensjonsordninger. I dag er det bare AFP som er en del av tariffavtalene i privatsektor. NNN vil at også resten av pensjonen blir et forhandlingsspørsmål. Som utsatt lønn hører pensjon naturlig inn i lønnsoppgjørene.

Det er viktig at pensjonsalderen er fleksibel. Vi ønsker oss et system som belønner dem som har hatt et langt liv i arbeidslivet. De bør få opptjening av pensjonspoeng til 67 år selv om de går av ved 62 år. Alder alene skal ikke være avgjørende for hvor god pensjonen blir. Statistisk sett lever ansatte i våre bransjer kortere enn hva tilfellet er i andre yrkesgrupper. Dette, sammen med at en starter yrkeskarrieren allerede så tidlig som ved fylte 18 år, blir en urettferdig rammet av levealdersjustering i pensjonsordningen.

Kompensasjonsordning for sliterne. Det må gjøres en tilpasning av dagens pensjonssystem slik at «sliterne» i arbeidslivet blir kompensert for tidlig pensjonsuttak, hvis de på grunn av slitasjeskader, sykdom eller andre årsaker ikke kan stå i jobb til fylte 67 år. Kompensasjonsordningen må være kjønnsnøytral og sikre kompensasjon i forhold til tidlig uttak av pensjon og manglende opptjening på grunn av tidligere nevnte årsaker.

Folketrygden er grunnplanken i pensjonssystemet. Det er viktig å sørge for at reguleringen av grunnbeløpet holder tritt med lønns- og prisstigningen i samfunnet. Bare Folketrygden kan sikre alle en minimumspensjon å leve av. Derfor er det viktig at ikke Folketrygden forringes, men styrkes.

Målsettingen er en pensjon som utgjør minst 2/3-deler av sluttlønnen. Vi må styrke og videreutvikle OTP og AFP for å oppnå dette. Arbeidsgivers minimumsinnbetaling til OTP må derfor økes, både som prosent av lønna og ved at all skattbar inntekt skal gi grunnlag for innbetaling til OTP. Det skal være pensjon fra første krone og pensjonsopptjening på overtid og tillegg. Ved slike styrkede ordninger vil vi også sikre bedre de som har en løsere tilknytning til arbeidslivet. Ikke nok med at de har lav lønn i yrkeslivet, men de straffes med enda lavere pensjon som pensjonister.

Det er viktig at pensjonsordningene er bærekraftige. Dette er en utfordring i dag. Det er en kjensgjerning at det blir færre yrkesaktive bak hver pensjonist. Vi lever lengre, og det betyr at pensjonsutgiftene til fellesskapet blir høyere. Dersom vi ikke skal måtte kutte i pensjonene, er det viktig å jobbe for høyere sysselsetting og at de som kan, jobber lengre. Det er dette som kalles arbeidslinja. Kampen for full sysselsetting blir dermed også en kamp for å beholde og videreutvikle gode pensjonsordninger. Selv om det skal være en mulighet å gå av med pensjon ved 62 år, bør de som kan, motiveres til å stå lengre i jobb. Det hviler et ansvar på myndighetene og partene i arbeidslivet for å sørge dette.

NNN vil arbeide for:

- At pensjonene må følge lønnsutviklingen og ikke underreguleres.
- At AFP videreføres og videreutvikles som en tariffestet rettighet.
- At pensjonsrettigheter i Folketrygden kompenseres for tap av inntekter fram til fylte 67 år, for de som går av med AFP fra 62 år og ikke har mulighet for å ha inntekt ved siden av, eller er uføretrygdet.
- At systemet for levealdersjustering endres slik at levealdersjustering gjøres på bakgrunn av yrkestilknytning.
- At tapsreglene i AFP-ordningen endres slik at retten til AFP opprettholdes ved jobbskifter, sykdom, arbeidsledighet m.m. som inntreffer mot slutten av arbeidslivet.
- At AFP-ordningen styrkes økonomisk for å motvirke innfasingen av levealdersjustering i AFP-ordningen.
- At det innføres brede kollektive tariffestede tjenstepensjonsordninger i privat sektor med minimum 4 % som innskuddssats og opptjening fra første krone og første dag.
- At behovsprøvde ytelser til uføretrygdede ikke reduseres selv om brutto uføretrygd er økt.
- At uførepensjon skal være en obligatorisk del av obligatorisk tjenstepensjon.
- At pensjonsrettigheter ikke forringes ved virksomhetsoverdragelse.
- At sliterordning styrkes gjennom økt finansiering.